

HOMENATGE AL DOCTOR PERE MIR

Auditori de l'Edifici Vèrtex al Campus Nord de la UPC.

Barcelona, 3 de febrer de 2018

Autoritats, membres de la Fundació Cellex, Alumnes de les promocions 4a. i 6a. de CiMS-Cellex

Estem aquí reunits per a dur a terme un acte que tot els que van conèixer el dr. Pere Mir saben positivament que ell no hauria volgut pas que féssim: un homenatge a la seva persona.

Pere Mir va donar 150 milions d'euros en gairebé deu anys però al seu enterrament no hi va voler recordatoris ni música. Va ser amic de les més altes autoritats de l'estat però mai no va voler acceptar un càrrec. Tenia per costum no concedir entrevistes. Ho sé per experiència personal. Si aneu a Google i teclegeu "Pere Mir entrevistes" trobareu alguna frase d'ell, escadussera. Hi trobareu una notícia de BTV del 2013, quan l'Ajuntament de Barcelona li va concedir la medalla d'or de la ciutat. En aquesta notícia li sentireu la veu, dient, des del faristol del saló de Cent:

"La Fundació pensa continuar les seves activitats i aportacions com fins ara, i al mateix ritme, ajudant així una mica a què Barcelona segueixi sent per tot el món coneguda per l'excel·lència dels seus centres de recerca científica i per la seva gran qualitat en la medicina".

La frase resumeix la personalitat de Pere Mir. Diu: "La Fundació pensa continuar les seves aportacions..." quan, en realitat, hauria pogut dir ben bé "jo penso continuar les meves aportacions", i a continuació fa servir expressions que defineixen la seva personalitat i els seus objectius: "ajudant una mica, Barcelona, coneguda, excel·lència, recerca científica, qualitat medicina".

Estem homenatjant algú que, en vida, no va voler ni entrevistes ni homenatges. I malgrat tot, si avui som aquí és ben bé perquè vosaltres, alumnes del Batxillerat Internacional i de les promocions de CiMS-Cellex, ho heu volgut. El març del 2017, quan en Pere va morir, la Fundació va començar a rebre desenes i desenes de missatges vostres, d'ex-alumnes, que podríem resumir en aquest de Robert Planas: *"No saben com ha estat d'important per a mi l'oportunitat d'or que el Sr. Mir ens va brindar. Segurament que en aquell moment ni jo mateix n'era conscient, però ara, amb perspectiva, i considerant com m'ha marcat, influït i ajudat el fet de formar part del projecte CiMS i CFIS, em fallen les paraules per agrair el vot de confiança que ens va fer"*.

De fet, això mateix podrien dir figures de la ciència del nostre país, el cognom de les quals ha assolit alts nivells de popularitat i prestigi social: Fuster, Massaguer, Baselga, Esteller, Torner, centres de reconeguda activitat com l'ICFO Castelldefels, Edifici Cellex de la Vall d'Hebron, la Fundació Vall d'Hebron d'Investigació Oncològica, l'Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge (IDIBELL), Institut Català d'Investigació

Química de Tarragona... desenes d'hospitals i de fundacions van rebre allò que aquell alumne en va dir "un vot de confiança" del doctor Pere Mir.

Qui era Pere Mir?

Va néixer el 1919 i va morir el 2017, als 97 anys. Es va casar, amb Núria Pàmies, no va tenir fills. Era doctor en Química. Va patentar algunes descobertes en el camp de l'obtenció del formol, quan es va vendre les patents, es va trobar amb una autèntica fortuna. Li agradaven activitats tan diverses com ara llegir medicina, llegir història, conversar amb químics, pilotar avionetes, patronejar vaixells i practicar el submarinisme. I la filantropia, és clar. Li agradava controlar a distància el funcionament de tots els projectes que ell havia impulsat. I els que van tenir l'oportunitat de treballar amb ell (la majoria dels quals aquí presents) diuen que quan li brillaven els ulls no era quan parlava de diners sinó quan parlava de ciència. Que l'interessava més la creativitat que l'estat de comptes. Que a vegades, les converses semblaven petits exàmens.

El dia de Nadal anava a dinar a la residència de gent gran de Vilassar de Mar "Casa Pairal", que ell sostenia, en record de la seva mare, Antonieta Puig. Poc abans de morir va pujar a Montserrat, on hi tenia un bon amic, el Pare Marc Teixonera, i es va acomiadar de la Mare de Déu.

I ara, fixeu-vos en això: no vàrem conèixer Pere Mir i en canvi, ens fa sentir una necessitat de dir-li gràcies, i em sembla que no m'equivoco si us dic que, probablement, sentireu aquesta necessitat tota la vostra vida quan hi penseu. O quan d'aquí uns anys els vostres fills o d'aquí molts anys els vostres nets us preguntin: "on vares estudiar? Com és que vas poder rebre una educació tan sòlida?" Us trobareu explicant-los que una vegada hi va haver un senyor de Barcelona que es deia Pere Mir.

El comportament de Mir és l'exemple d'allò que Maya Angelou, una poetessa afro-americana que va intervenir en la primera presa de possessió del president Obama, va dir un dia. És una frase que sempre m'ha acompanyat: *"La gent potser oblidarà el que vas dir, potser oblidarà el que vas fer, però la gent no oblidarà mai com els vas fer sentir"*.

Com els vas fer sentir, com els vas tractar. Pere Mir ens fa i ens farà sentir agraïts. Vosaltres sou gent talentosa i diuen que l'èxit és la suma del talent, el treball i la sort. (La sort acostuma a ser el resultat de treballar molt, de manera que amb el vostre talent, si us esforceu, el normal és que arribeu lluny) però fins i tot la gent com vosaltres necessita que algú es fixi en les vostres capacitats, hi cregui i les ajudi a créixer. Pere Mir va tenir la qualitat més important per fer aflorar el talent: la generositat. La generositat de crear una fundació per descobrir gent jove, nova, i la generositat econòmica per donar-li els mitjans perquè es desenvolupi. La generositat de dir-se a un mateix que si la vida ha estat esplèndida amb mi, el mínim que puc fer és ser jo esplèndid, també.

No us penseu que és una qüestió de diners. És fonamentalment, una qüestió d'actituds. Hi ha professors insegurs que posen els colzes perquè els seus alumnes no els avancin. A les empreses hi ha caps insegurs que es malfien dels treballadors que

destaquen. Els generosos, en canvi, gaudeixen quan els seus alumnes els avancen, sobre tot quan els avança un alumne que havia passat inadvertit a les classes, però que ells han vist que tenia un talent diferent o més amagat, que calia saber fer aflorar.

Us en poso un exemple: segur que sabeu qui és Pep Guardiola. Abans de ser entrenador va ser jugador. No sé encara com va ser jugador: era prim, no tenia cos per anar a la topada, no xutava malament però no tenia un gran cacau, no rematava de cap i no sabia driblar. No tenia, aparentment, cap de les virtuts que fa triomfar un futbolista a l'esport professional. Amb el 99% dels entrenadors, Guardiola no hauria arribat mai al primer equip del Barça, però Guardiola va tenir una sort, que al Barça hi havia un entrenador que es deia Johan Cruyff. Un holandès genial, que com a futbolista havia guanyat tres Champions i tres pilotes d'Or. Un tipus que va saber veure que Guardiola era molt ràpid de cap, molt tècnic, que sabia quin ritme de joc convenia a cada moment, si calia córrer o calia calma, que sabia inventar espais on passar la pilota. Cruyff va saber veure qualitats allà on els altres no haurien vist més que un noi escanyolit. Ser generós, per tant, també consisteix a anar per la vida amb els ulls oberts, buscant el millor de cadascú.

Si a Pere Mir li encantava parlar de química o de medicina, a Johan Cruyff li agradava parlar de futbol i de la vida. Cruyff no va tenir les oportunitats que heu tingut vosaltres, la seva universitat va ser el carrer. Era un líder optimista, l'home que li va donar la volta al Barça i va convertir un club gran però acomplexat en un equip guanyador. Un bon dia vaig dedicar-me a recollir algunes de les afirmacions que sempre feia. Com que Cruyff duia el 14, vaig confegir els 14 consells de Cruyff, M'agradaria que us servissin:

- 1) Explota al màxim les teves qualitats bàsiques
- 2) No facis el que no domines i porta el contrari al teu terreny
- 3) Cuida els petits detalls
- 4) Acostuma't a prendre decisions
- 5) Creu en la gent, sigues optimista
- 6) Pensa
- 7) Dialoga. Constantment. Perquè parlant, escoltaràs
- 8) Per guanyar sempre no has de tenir mai por
- 9) Si tens por de xutar no marcaràs. Si no marques, no guanyes. Per tant, si tens por, no tindràs sort
- 10) Recorda que la possibilitat de guanyar sempre va junt amb la de perdre
- 11) Les crisis venen perquè no sabem canviar a temps
- 12) Qui s'equivoca té disculpa. Qui no té perdó és el que no ha fet el que li havien manat
- 13) No cal motivar un professional que guanya molts diners. O que si no està motivat no li paguen la meitat? Si cobres, has de complir el que et toca
- 14) El n1. No es pot cobrir mai les espatlles. El número 1 sempre té la culpa. I per això té dret a les medalles.

Si em demanéssiu a mi quin són els consells que donaria a la gent que vol emprendre pel seu compte, us diria, que, sobretot, estimeu la feina que feu. Si l'estimeu la fareu

bé, sereu bons, us pagaran millor i viureu més realitzats. Atenció, perquè estimar el que un fa no és ben bé fer el que un li agrada. Si només fas el que t'agrada no t'esforçaràs gaire. Si estimes el que fas pots acabar estimant feines que ni tan sols t'havies plantejat que acabaries fent. Això ho diu el filòsof francès André Comte-Sponville: "tots desitgem el que no tenim. Però quan ho tenim ens avorrim de tenir-ho, perquè com que ja ho tenim perd valor". Aleshores el que cal, diu Comte-Sponville, "és estimar el que tens".

Lluiteu per allò que no teniu o per canviar allò que us agrada.

Verbalitzeu els vostres somnis digueu en veu alta allò que us agradaria que us passés, la vida que voldríeu portar.

Un dia li vaig preguntar al divulgador científic Eduard Punset què cal ser per ser feliç i va dir-me: "Intentar-ho".

Tingueu sentit de l'humor.

No sigueu rematadament exigents, com aquella àvia que estava a la platja amb el seu nét, i una onada se li va emportar el nen. La dona va pregar amb totes les seves forces: "Déu meu, torna'm el nen". I llavors una gran onada va tornar el nen sa i estalvi a la sorra, al costat de l'àvia. Però l'àvia va mirar el cel enfadada i va dir: "Portava una gorra!".

Tingueu algú a la vora que us critiqui en el seu punt just, que no deixi que us adormiu ni sigueu massa indulgents amb vosaltres mateixos. Un dia, el Toni Nadal, tiet del tenista Rafa Nadal em va explicar que quan el seu nebot tenia 12 o 13 anys, el va acompanyar a un campionat, juntament amb altres nois que també entrenava. Anava d'una pista a un altre veient els seus alumnes i en aquestes li vénen a dir que el Rafael està jugant amb una raqueta trencada. Se'n va cap allà just quan s'està acabant el partit. Rafa Nadal està jugant de pena i perd. I l'oncle li diu: però no ho veus que està trencada?" I el Rafa li contesta: "Ara sí que ho veig, però tu m'has acostumat tant a no posar-me excuses que quan he vist que avui no tenia el dia ni se m'ha passat pel cap que m'estava passant era que la raqueta podia estar trencada". Acostumeu-vos a no posar excuses. Normalment, el que et passa a tu a la vida depèn de tu.

Fugiu dels falsos dilemes. L'optimista diu que l'ampolla està mig plena. El pessimista diu que l'ampolla està mig buida. I el racionalista diu que aquesta ampolla és el doble de gran del que és necessari.

Recordeu que l'enveja fa molt de mal. "Doctor, tinc un amic de 90 anys que diu que fa l'amor tres cops per setmana". Doncs digui-ho vostè, també.

Cuideu el vostre llenguatge, que vol dir que tingueu diversos registres. Que sapigueu parlar amb precisió científica en un laboratori, amb tendresa a la vostra parella, amb correcció davant els vostres caps o subordinats.

Manteniu sempre ben altes les vostres aspiracions, els vostres ideals. No aspireu a ser, senzillament eficient. L'escriptor britànic Chesterton deia que quan en un país les coses no van bé, la gent parla d'eficiència. Que quan una persona no es troba bé parla de salut. El que es troba bé parla de salut? No! De què parla? De que donarà la volta

al món. Vol més prova de què està bé de salut? Diu Chesterton: “Els organismes vigorosos no parlen dels seus processos, parlen dels seus objectius”. Un revolucionari francès no hauria dit mai que treballava per una França eficient. Hauria dit que treballava per la llibertat, la igualtat i la fraternitat”.

Com a ciutadans, com a éssers humans, us animo a posar tot el coneixement que heu adquirit, al servei de la llibertat, de la igualtat i de la fraternitat. O quan us deia que ser generosos vol dir tenir els ulls oberts, tingueu-los oberts envers tothom. Cap a necessitats que potser no són directament les vostres, però que ho són de la humanitat a la que pertanyeu: el canvi climàtic, la gana, la malaltia, la injustícia. Si només poseu el vostre talent al servei de la vostra butxaca podreu ser molt llestos i molt rics, però no haureu entès res del que per vosaltres va fer Pere Mir.

I obriu-vos al misteri. Molts de vosaltres sou o sereu científics o tindreu allò que en diem un pensament científic, racional. Penseu que normalment admirem la gent per raons, però estimem la gent sense raons.

L’home més savi que he conegut a la meua vida, el teòleg i enginyer Raimon Panikkar va dir-me que la pregunta que més li molestava era: “I això per què serveix”. De de què serveix tocar el piano? I sempre em deia: “De què serveix una posta de sol?”

Per acabar i a propòsit d’estimar sense raons, és probable que si ens demanen què ens agradaria tenir en la vida, diguem “felicitat”. Un poeta brasiler, Vinicius de Moraes va escriure un poema titulat, precisament, “La felicitat”. Es un poema cèlebre perquè el músic Antonio Carlos Jobim el va convertir en una bossa nova immortal. I Vinicius de Moraes va fer descriure així què era la felicitat: “la felicitat és com aquella ploma que el vent va portant per l’aire, amb aquell vol tan lleu, doncs té una vida breu i precisa, que hi hagi vent sense parar”.

No pareu mai de buscar el vent que impulsí la vostra felicitat.

Moltes gràcies.